

Verslag bijeenkomst Platform Ordening& Ondergrond van 19 februari 2014

Datum: 10 februari 2014
Tijd: vanaf 14.00 tot 17.00 uur
Locatie: Groningenweg 10, Gouda.
Aanwezig: zie bijlage

Verslag

14.00 Opening en algemene zaken rondom het platform

Jantien van den Berg geeft een update van de lopende projecten:

De Businesscase van de ondergrond.

Bij grote ondergrondse projecten is er een discrepantie tussen de organisaties die de kosten (van aanleg, investeringen) dragen en de organisaties die de baten hebben (mooie omgeving, goed bereikbaar) van die grote investeringen. De gemeente Den Haag heeft aangeboden de gegevens van de tramtunnel beschikbaar te stellen voor een onderzoek, zodat we inzicht krijgen in hoe we een betere verdeling kunnen krijgen van de kosten en baten en zo (ondergrondse) investeringen in de toekomst kunnen stimuleren.

Er zijn enkele partijen benaderd die hebben aangegeven hieraan te willen bijdragen zoals, Marcel Hertogh (TU), Elisabeth Ruijgrok (Witteveen en Bos) en Jacqueline Cramer (USI). Er is al een toezegging voor de eerste financiële bijdrage vanuit Bodem+ en we gaan nu op zoek naar verdere financiering. Aan de aanwezigen wordt gevraagd of zij suggesties hebben voor aanvullende financiële bijdragen. Tevens wordt aan de aanwezigen gevraagd of ze ook andere ideeën suggesties hebben voor dit onderzoek.

Genoemd wordt	Door
Interreg subsidies	Jacqueline
Horizon 2020	Jacqueline
Snowman project	John Nieuwmans (SKB, TU, Deltares)
Citychlor, gebiedsgericht grondwaterbeheer	Ron Nap
Triple Bidge	UP, Ron Nap (wordt in maart opgeleverd)
Kosten/baten doorgerekend woonwijk/binnenstad.	Jasper Iackin: info bij Lidwien Besselink
Warmte/Koudekaart	John Nieuwmans (gericht op maken keuzes)
Onderzoeksprogramma duurzame businessmodellen	Groene Zaak, Groene brein en NWO zie: http://www.nwo.nl/actueel/nieuws/2013/nieuw-onderzoeksprogramma-voor-duurzame-businessmodellen.html

Jantien gaat bekijken of en welke initiatieven bruikbaar zijn dan wel voor het onderzoek dan wel voor extra financiering. Zij neemt nog contact op als zij meer informatie nodig heeft.

Nieuwe deelnemers platform

Er is een ronde met kennismakingsgesprekken gaande om meer aannemers en ontwikkelaars bij het platform O&O te betrekken. Jantien voert met deze partijen gesprekken om te kijken welke onderwerpen en vraagstukken voor hun van belang zijn en op welke wijze deze aangesloten kunnen worden bij het platform.

Slimme regie, de handreiking

Er zijn 4 bijeenkomsten met de werkgroep geweest, die hebben geresulteerd in de handreiking 'Slimme regie op de ondergrond'. Het duurde even voordat het format zoals het uiteindelijk is geworden tot stand kwam. Het was niet de bedoeling om een schema, stappenplan of iets dergelijks te maken, maar een inspirerend boekje met voorbeelden vanuit de praktijk, dit terug geredeneerd tot een aantal aandachtspunten en randvoorwaarden, om in de praktijk toe te passen.

Tot op heden is:

- De handreiking uitgereikt aan bestuurders tijdens het Bodembreed congres.
- Een workshop georganiseerd door Jantien en John Nieuwmans tijdens het Flexival de Carrousel, waar het gedachtengoed is omarmd.
- Naar 460 partijen (participanten, overheden (en marktpartijen) gezonden.
- Een PvA gemaakt voor de gemeente Delft, om een betere samenwerking te bewerkstelligen met netbeheerders, waarbij de handreiking bij wordt gebruikt. (we wachten op de toekenning van de FCK-subsidie)

Enkele reacties van de platformleden:

John Nieuwmans geeft aan dat in de gemeente Den Haag dit onderwerp omarmt wordt. Het valt mooi onder het thema duurzaamheid (Klimaatneutraal in 2040).

Martijn Simons is blij met het eindresultaat. De invalshoeken versterken elkaar. Het is belangrijk om dit verder te brengen, en de RO mensen hierbij te betrekken. 3D modellen kunnen helpen dit onderwerp inzichtelijk te krijgen. De vrijblijvendheid moet plaatsmaken voor lange termijn planning.

Ook Leon Verhoeven vindt het betrekken van vastgoedontwikkelaars essentieel bij het verder brengen van dit onderwerp.

14.30 Hoe zorgen we ervoor dat ons gedachtengoed in de praktijk gebruikt gaat worden?

Mevrouw Marjan van Giezen arriveert (ministerie IenM) om met ons te kijken hoe je dit onderwerp, het voeren van de regie in de ondergrond kunt verder brengen.

We nemen hiervoor 2 stappen:

- Hoe zorg je ervoor dat het regievraagstuk in het beleid krijgt geregeld
- Hoe krijg je het onderwerp onder het voetlicht.

Mevrouw van Giezen geeft aan dat er een aantal plekken zijn waar dit onderwerp zou kunnen landen; bij STRONG en bij de Laan van de Leefomgeving (een samenhangend stelsel van gegevensvoorzieningen waar gebruikers op terecht kunnen voor betrouwbare gegevens over de leefomgeving) Tevens wordt er gewerkt aan een beleidsnota drinkwater, om de bedreiging van het drinkwater aan banden te leggen. Tot op heden is het wie het eerst komt, het eerst maalt. Daarnaast is er een grote opgave in verband met de vervanging van het riolering net. En er wordt gewerkt aan de Klimaatbestendige stad van het DPNH (Delta programma Nieuwbouw en herstructurering)

Laan van de leefomgeving

Marjan van Giezen legt de achtergrond uit. Er zijn plannen voor het aanleggen van een datasysteem waarin gegevens worden vastgelegd. Dat gaat bijvoorbeeld om geluid, lucht, maar daar zou de ondergrond een plek ook in moeten krijgen. Het gaat om openbare data, voor iedereen toegankelijk. Momenteel is men met een systeem bezig en de invulling is nog niet aan de orde. Het klinkt mooi maar de ervaren deelnemers aan deze vergadering hebben nogal wat vragen.

Hoe accuraat moet het zijn? Hoe betrouwbaar moet het zijn? Moeten ook de functies bekend zijn, of alleen de ligging? Hoe weet je of alles er in staat, mag je er op vertrouwen dat het allemaal klopt?

Voor de ondergrond zijn er al een aantal van dit soort systemen met data, denk aan Klic, dat door het kadaster wordt beheerd, de gemeente Rotterdam gebruikt GisWeb.

Er zijn verschillende landelijke standaarden, denk aan RUD's. Wie gaan hun data delen? Private partijen en publieke partijen zitten verschillend in deze materie, hoe ga je daar mee om? Straks is Klic ook inzichtelijk voor iedereen, deze data is beschikbaar.

Open data systemen (zoals Laan van de leefomgeving) en het COB:

Het verzamelen van data valt onder het kopje 'doe je huiswerk' van de handreiking regie. Er kunnen een aantal voorbeelden worden onderzocht en gekeken wat dat nu betekent, het bij elkaar voegen van verschillende data. Wat levert dat op? Nieuwmans: je moet niet bang zijn, maak een open systeem waar de data in kan, geef partijen de kans om dit te vullen, zoals Wikipedia. Enaxis geeft aan dat zij hun data delen. Er is veel data beschikbaar bij marktpartijen en de (niet al te kleine) gemeenten, hoe geef je een push om die data ook daadwerkelijk te delen? De gemeente Den Haag heeft ervaring hiermee op het gebied van WKO, die informatie is openbaar, en met de beschikbare data wordt rekening gehouden. Wat men niet weet, kan geen rekening mee gehouden worden, hiermee wordt dus gestimuleerd de data aan te vullen.

Kan het COB een bijdrage leveren aan de laan van de Leefomgeving? Marjan van Giezen: dat kan via STRONG, ga hiervoor in gesprek met Cees Moons.

STRONG (Structuurvisie Ondergrond van Ministerie IenM)

STRONG biedt kader aan ruimtelijke afwegingen met betrekking tot de ondergrond. Het gaat om; de mogelijkheden van de ondergrond, het belang van de ruimtelijke visie van de ondergrond, de samenwerking, beleidsopgaven en vervolgstappen.

Nieuwmans pleit voor een gezamenlijke visie van de boven en de ondergrond en de samenhang daartussen. Houd ook de toekomstige infrastructuur en reserveringsruimte in de gaten.

Jacqueline Cramer; het platform houdt zich meer bezig met het proces dan met de inhoud. Een aantal deelnemers aan dit overleg (John de Ruiter en Geiske Bouma) nemen deel aan de toplaag groep binnen het STRONG programma. Met STRONG als middel worden gemeenten gedwongen na te denken over de toekomstige inrichting van hun boven en ondergrondse ruimten.

Strong en het COB:

Hoe zorg je voor inbedding van dit gedachtengoed in organisaties? Vanuit het COB merken we dat ons gedachtengoed op de werkvloer wordt omarmt, maar hoe zorgen we dat dit landt binnen de managementlaag en op bestuurlijk niveau?

Marjan van Giezen: Het gaat in de eerste plaats om de inhoud maar integraliteit en proces moet aangepakt worden. Er moet een noodzaak zijn.

RUD's kunnen bijvoorbeeld initiatief nemen bij rioleringsvraagstukken. Jacqueline: je kunt met een aansprekend voorbeeld zorgen voor het afstemmen van functies om het proces te laten landen.

De rioleringsvervangingsopgave heeft dynamiek, noodzaak, er zijn veel partijen bij betrokken, kan hiermee het vliegwielt op gang worden gebracht om zo de handreiking regie verder te brengen? Je moet hier oppassen dat je niet verzandt in alleen het Kabels en Leidingenvraagstuk, het onderwerp is vele malen breder. John de Ruiter is aangehaakt bij het STRONG Programma en kan hier als verbindende factor fungeren.

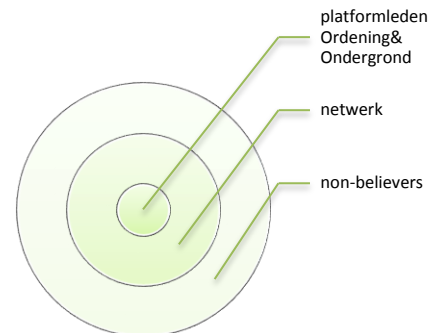
Vanuit Impuls Lokaal Bodembeheer (ILB), ondersteuning vanuit overheid voor ontwikkelen bodembeleid kleine gemeenten) zijn kleine gemeenten betrokken, maar daar wordt geen urgentie ervaren mbt bodembeleid. Zij hebben nu nog ruimte in de ondergrond, waardoor de focus daar meer ligt op behouden dorpskern en

groenvoorzieningen. Er is ook geen uitwisseling van kennis, er worden geen successen gedeeld.

Geiske Bouma: we moeten de non-believers benaderen om met hun samen te werken aan nieuwe projecten, waarbij we dit gedachtengoed gebruiken. Hiermee worden de ideeën in de praktijk toegepast en zal het gedachtengoed zich verspreiden.

Als we zelf het gedachtengoed goed uitwerken, kunnen we dit op 2 manieren aanpakken:

- Het netwerk gebruiken om zo de non-believers te benaderen.
- De praktijk gebruiken om te laten zien wat er kan.

Beleidsnota Drinkwater

Marjan van Giezen geeft aan dat je bij drinkwaterwinning een hoge normering hebt, gezien de kwaliteit van het water. Gebiedsaanpak is hierbij van belang, evenals het duidelijk in kaart hebben van vervuiling. Vanuit het ministerie werkt men aan gebiedsdossiers en normering in de wetgeving.

Klimaatbestendig bouwen

Dat er een klimaatverandering is, staat vast, hoe neem je dat mee en vertaal je dat naar de leefbaarheid van de omgeving. Dit onderwerp koppelt veel thema's aan elkaar en heeft te maken met samenvoegen van plannen en functies.

Hoe zorgen we ervoor dat ons gedachtengoed in de praktijk gebruikt gaat worden? (deel 2)

Mevrouw van Giezen moet naar haar volgende afspraak en met de platformleden wordt verder gesproken over: hoe bereiken we nu toch de bestuurder? De gemeenteraadsverkiezingen komen er aan, zorg je nu dat dit onderwerp nog op de agenda komt of benader je nieuwe gemeenteraadsleden om het zo in de collegeprogramma's in te brengen voor de komende jaren?

Welke kansen zien we?

- Er mist een instrument om beleid te maken voor de ondergrond.
- Het gaat om het maken van keuzes, stedenbouwkundigen vervullen die rol in RO en zouden de ondergrond hier goed in mee kunnen nemen.
- De regierol kunnen we zelf concretiseren en invulling geven in onze eigen organisaties.
- We moeten niet op zoek naar haakjes om dit onderwerp geforceerd aan op te hangen, maar uitgaan van het enthousiasme van de mensen zelf.
- Enaxis heeft door middel van een grote hoeveelheid werk die er aankomt, urgentie afgedwongen.
- We kunnen ook werken vanuit een behoefte; waar lopen participanten tegenaan?

Hoe laten we de handreiking Slimme regie landen?

- Betrek het netwerk en de non believers
- Vanuit een concreet probleem (bijvoorbeeld Rionet met rioleringssaneringen) aanvliegen
- Zorg dat wethouders dit omarmen.
- Pak de uitrol aan zoals we zelf bij de handreiking hebben beschreven.

- Via een expertpanel en casusgericht.
- De beste overtuiging is via praktijkprojecten, waarbij we met deze methode aan de slag gaan.
- Wat heeft een wethouder nodig? Wellicht onder de noemer klimaatbestendigheid landt dit onderwerp wel.

Er zijn echter randvoorwaarden:

Als je als expert team gaat ondersteunen, moet je er voor waken dat je niet als consultant aan de slag gaat.

We moeten zelf niets bedenken, maar acteren op wat er in de praktijk gebeurt.

16.30 Piketpaaltjes slaan: wat wordt ons 'plan de campagne'.

Jacqueline Cramer pleit ervoor dit onderwerp in gezamenlijkheid met het platform Kabels en Leidingen aan te pakken, in het kader van de integraliteit.

Daarnaast pleit ze er voor het vervangingsvraagstuk van rioleringsnetwerk te gebruiken als 'haakje' om dit onderwerp verder te brengen. Hiermee vang je klimaatbestendigheid en kabels en leidingen als onderwerpen tegelijkertijd. Hiermee koppel je ervaringen vanuit de praktijk, opgeschreven in de handreiking aan de praktijk.

De onderbouwing komt in het teken van 'ordening' te staan met het thema 'Orde'. Hierin kunnen we het koppelen van thema's laten zien, wellicht 2 wethouders die samenwerken?

Daarnaast willen we werken aan het vergroten van onze netwerken, en wordt en aan de deelnemers gevraagd, naar welke congressen moeten we gaan? Hoe zorgen we voor verbreding van onze netwerken?

17.00 Borrel